

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003341

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ по ДНУ № 1049-с від 22.09.2026 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шистко Анна Олексіївна

2. Anna O. Shystko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6031-6048

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 29-08-2026

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15770

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.21.45, 16.21.26

Тема дисертації:

1. Основи мовленнєвої компресії в слов'янському та германському лінгвальному просторі
2. Foundations of Speech Compression in the Slavic and Germanic Linguistic Space

Реферат/анотація:

1. актуальність цієї праці зумовлено такими чинниками. 1. Точкою відліку визначений номен, який визнаємо модельним об'єктом аналізу в межах загальної теорії сучасної номінації, оскільки вона залишається новою, відкритою для досліджень номінативною категорією. 2. Поява в мовленні величезної кількості компресивів (універбів, аббревіатур тощо) потребує їхнього докладного дослідження, яке полягає в ототожненні цих одиниць на певному рівні, побудові моделей їхнього відтворення та закріплення в мовленні й мові, організації типології таких одиниць тощо. 3. Визначення номінативного статусу різних класів і груп компресивів допоможе встановити актуальні моделі й тактики номінації цього зразка в слов'янських та загалом індоєвропейських мовах; це є надважливим, адже досліджувані одиниці в цих мовах постають одним з актуальних масивів інновацій. 4. Ономасіологічний опис моделей відтворення та функціонування компресивів постає актуальним і для галузей прикладної лінгвістики – комп'ютерної лінгвістики, теорії

перекладу, машинного перекладу, оскільки встановлення особливостей мовленнєвої номінації та виявлення механізмів лексичної конденсації вможливить розроблення тактики створення комп'ютерних мов, точнішу практику традиційного та машинного (комп'ютерного) перекладу. Мета дослідження полягає у визначенні номінативного статусу компресивів та в структурному й ономасіологічному моделюванні цих одиниць, що імплементуються як скорочені вербальні еквіваленти словосполучень й окремих слів, функційно й семантично їм тотожних. Наукову новизну праці зумовлено представленим у ній моделюванням процесів універбації (універбалізації, універбізації), абревіації, лексикалізації, номіналізації та інших феноменів сучасної номінації, а також розробленням критеріїв типологічного аналізу омонімії компресивів різної етимології. Теоретична значущість дослідження полягає в тому, що воно є внеском у розвиток сучасних теорій номінації та словотвору. У ньому запропоновано класифікації компресивів з позицій їх структурно-семантичного та ономасіологічного статусу. Процеси формування компресивів унаслідок перетворення словосполучень на слова без порушення семантичного складника потрактовано як процеси утворення дублетів цих словосполучень; це ґрунтується передусім на визначенні базової номінативної одиниці – номена, тобто мовної сутності, яка є абстрактною та об'єднує конкретні різноструктурні, утім, формально взаємопов'язані мовленнєві одиниці – слово, сполучення слів, словосполучення тощо – на тлі їх лексико-граматико-семантичної (номінативної) тотожності, зреалізованої як семантична ідентичність або семантична варіативність, а по-друге, на диференціюванні явищ зовнішньої вмотивованості (вмотивованості одним номеном іншого) та внутрішньої вмотивованості (вмотивованості номеном його мовленнєвих модифікацій) мовних одиниць. Найоригінальнішою частиною теорії є опис багатокомпонентних номенів. Доведено, що шлях від офіційної назви до розмовної компресії – це не хаос, а чітко структурований ланцюг. Утім, до сьогодні це було розглянуто в царині україністики. Практична значущість дослідження полягає в тому, що його результати можна використовувати як теоретичний матеріал навчальних дисциплін, дотичних до проблем ономасіології, семантики, лексикології, синхронного та діяхронного словотвору. Розбудовані моделі перетворення словосполучень на універби та / або абревіатури можуть бути використані в системах машинного перекладу, у процесі вдосконалення електронних пошукових систем.

2. The relevance of this research is determined by the following factors. 1. The starting point is the *nomem*, which is recognized as a model object of analysis within the general theory of modern nomination, since it remains a new nominative category open to research. 2. The emergence of a vast number of compressives (*univerbs*, abbreviations, etc.) in speech requires their detailed investigation, which consists in identifying these units at a certain level, constructing models of their reproduction and consolidation in speech and language, organizing the typology of such units, etc. 3. Determining the nominative status of various classes and groups of compressives will help establish relevant models and tactics of nomination of this type in Slavic and Indo-European languages in general. This is extremely important, since the units under study constitute one of the relevant arrays of innovations in these languages. 4. The onomasiological description of the models of reproduction and functioning of compressives is also relevant for the fields of applied linguistics – computer linguistics, translation theory, and machine translation – since determining the peculiarities of speech nomination and identifying the mechanisms of lexical condensation will make it possible to develop tactics for creating computer languages as well as improve the accuracy of traditional and machine (computer-assisted) translation practice. The purpose of the research is to determine the nominative status of compressives and to carry out the structural and onomasiological modelling of these units, which are implemented as shortened verbal equivalents of word combinations and individual words and are therefore functionally and semantically identical to them. The scientific novelty of the research is determined by the modelling of the processes of universion (*univerbalization*, *univerbization*), abbreviation, lexicalization, nominalization, and other phenomena of modern nomination presented therein, as well as by the development of criteria for the typological analysis of the homonymy of compressives of different etymology. The theoretical significance of the research lies in the fact that it contributes to the development of modern theories of nomination and word formation. The dissertation proposes classifications of compressives from the standpoint of their structural-semantic and onomasiological status. The processes of compressive formation resulting from the transformation of word combinations into words while preserving their semantic component are interpreted as

processes of forming doublets of these word combinations. This interpretation is based, first, on the definition of the basic nominative unit, the *nomem*, understood as an abstract linguistic entity uniting formally interconnected but structurally different speech units, including words, combinations of words, and word combinations, on the basis of their lexical, grammatical, and semantic (nominative) identity realized through semantic identity or semantic variability. Second, it is based on the differentiation between the phenomena of external motivation (the motivation of one *nomem* by another) and internal motivation (the motivation of speech modifications by the *nomem* itself) of linguistic units. The most original aspect of the theory is the description of multicomponent *nomems*. The study demonstrates that the transition from an official name to its colloquial compressed form is not chaotic process but a systematically structured sequence. However, until now, this phenomenon has been examined primarily within the field of Ukrainian linguistics. The practical significance of the research lies in the fact that its results may be used as theoretical material for academic disciplines related to the problems of onomasiology, semantics, lexicology, synchronic and diachronic word formation. The developed models of word combinations transformation into univerbs and/or abbreviations may be applied in machine translation systems and in the process of electronic search systems improvement.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Шистко А. О., Козак В. А., Решетилів К. В. Філологічні погляди на стилістику та аналіз дискурсу: стратегії текстової інтерпретації. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія»). 2023. № 12(18). С. 125–139. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/201>
2. Шистко А. О., Дьячок Н. В. Щодо визначення мовленнєвої компресії – аббревіації – в українській, англійській та німецькій мовах. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія»). 2024. № 4(22). С. 560–571. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/11169>
3. Шистко А. О. Принципи визначення універбації в українській, англійській та німецькій мовах. У-45 Ukrainian sense / У-45 Український смисл. Дніпро : Ліра, 2024. Вип. 2. С. 137–144. URL: <https://ukrsense.dp.ua/index.php/USENSE/issue/view/27>
4. Шистко А.О. «Синтаксична компресія: особливості еквівалентності» У-45 Український смисл: збірник наукових праць. Попова, І.С. (гол. ред.). Дніпро: Ліра, 2025. Вип. 2. С. 166–173. URL: <https://ukrsense.dp.ua/index.php/USENSE/article/download/463/438>
5. Шистко А.О. «Еліпсис як джерело появи нових лексичних одиниць та синтаксичних конструкцій» У-45 Український смисл: збірник наукових праць. Попова, І.С. (гол. ред.). Дніпро: Ліра, 2026. Вип. 1. С. 168–178. URL: https://www.researchgate.net/publication/403390133_ELIPSIS_AK_DZERELO_POAVI_NOVIN_LEKSICNIH_ODINITS
6. Шистко А.О. «Проблема вмотивованості слова» Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах: XI міжнародна наукова конференція (м. Дніпро, ДНУ ім. Олеся Гончара, 20–21 квітня 2023 р.): мат. / укл.і заг. ред. О. К. Куварової. – Дніпро: Ліра, 2023. С. 174–176. URL: <https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf.pdf>
7. Шистко А.О. «Способи класифікації німецьких слів-комполітів (на матеріалі електронної публіцистики)» Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов: зб. наук. праць: у 2 ч. Дніпро: Вид-во ГІІМ ДВНЗ ДДПУ, 2023. Вип. 10. Ч.1. С. 94–96. URL:

<https://edu.forlan.org.ua/doc/naukA7.1.pdf>

- 8. Шистко, А.О., Осіпчук, Н., Вільчинська, Т. «Лінгвістичний аналіз інтернет-комунікацій: вплив соціальних мереж на мовний стиль та виразність» International scientific conference: Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science (December 15, 2023, Poland) С. 202–205. URL: https://futuraity-publishing.com/international_conference_3/
- 9. Шистко А.О. «Основи синтаксичної компресії» Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах: Матеріали XII Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 24–25 квітня 2025 року) / укладання і загальна редакція О. К. Куварової. – Дніпро: Ліра, 2025. С.137–140. URL: <http://uzs-dnu.dp.ua/NEO-2025.pdf>
- 10. Кравченко В.Д., Шистко А.О. «Способи творення похідних іменників в англійській та німецькій мовах» «Наукова весна» 2025: матеріали XV Міжнародної науково-технічної конференції аспірантів та молодих вчених, Дніпро, 26–28 березня 2025 року / Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. С. 282–284. URL: <https://ir.nmu.org.ua/server/api/core/bitstreams/c6cee806-adde-46dc-b66c-c5164fbd273c/content>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U001282

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дьячок Наталя Василівна

2. Natalia V. Diachok

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1452-4596

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58041856000>;

<https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=wO-2lAgAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олексенко Володимир Павлович
2. Volodymyr Oleksenko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1358-6325

Додаткова інформація: <https://publons.com/researcher/AJ-6763-2021/>;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&authuser=1&user=01CLEecAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Веремчук Ельдар Олександрович
2. Eldar O. Veremchuk

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2926-2090

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57369439400>;
<https://scholar.google.com/citations?user=RZnegxwAAAAJ&hl>

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гурко Олена Василівна
2. Olena V. Hurko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2839-2400

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/rid/AAR-4350-2021>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219316365>;

<https://scholar.google.com/citations?user=qyUSxoAAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панченко Олена Іванівна

2. Olena I. Panchenko

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2217-5613

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57223038470>;

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/T-1655-2017>;

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Br0BfzUAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заклучні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Попова Ірина Степанівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Попова Ірина Степанівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Ходанен Тетяна Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна